

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

VÄLISASJADE JA
JULGEOLEKUPOLIITIKA
KÕRGE ESINDAJA

Brüssel 14.4.2011
KOM(2011) 204 lõplik

ÜHISARUANNE NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

HONGKONG: 2010. AASTA ARUANNE

Hongkongi erihalduspiirkond: 2010. aasta aruanne

SISSEJUHATUS

Pärast Hongkongi üleandmist Mandri-Hiinale rohkem kui kolmteist aastat tagasi on Euroopa Liit tähelepanelikult jälginud Hongkongi erihalduspiirkonna majanduslikku ja poliitilist arengut. Sellega täidab komisjon 1997. aastal Euroopa Parlamendi ees võetud kohustust esitada igal aastal aruanne Hongkongi erihalduspiirkonna arengu kohta. Käesolev kolmeteistkümnes aruanne käsitleb 2010. aastat.

2010. aasta jooksul on edukalt juhitud Hiina ja Ühendkuningriigi ühisdeklaratsioonis ning Hongkongi põhiseaduses esitatud põhimõttest „üks riik, kaks süsteemi”. Tagatud on rahva põhiõigused ning -vabadused, õigusriik, turumajandussüsteem ning ärikeskkond.

ELi ja Hongkongi kahepoolsed suhted ja koostöö jätkus positiivsena sellistes valdkondades nagu kaubandus, investeerimine ja ühist huvi pakkuvate küsimuste alane dialoog. EL oli jätkuvalt Hongkongi suuruselt teine kaubanduspartner. EL on Hongkongi suurim välismaiste otseinvesteeringute allikas Mandri-Hiina ja Briti Neitsisaarte järel. Hongkong on Euroopa ühe suurima Aasias paikneva äriühiskonnana ning piirkonna finants- ja majanduskeskusena jätkuvalt Euroopa Liidu strateegilise tähtsusega kaubandus- ja investeerimispartner.

EL toetab endiselt kiiret ja olulist edasiminekut tõelise üldise hääleõiguse eesmärgi saavutamise suunas, nagu on sätestatud Hongkongi erihalduspiirkonna põhiseaduses ja nagu soovib Hongkongi rahvas.

POLIITILINE ARENG

2010. oli Hongkongi põhiseaduse arengus väga oluline aasta, mida domineeris poliitiline debatt valimiskorra muutmise üle.

Juunis astus Hongkong olulise sammu edasi — seadusandlikus kogus kiideti heaks erihalduspiirkonna juhi valimise ja seadusandliku kogu moodustamise meetodika ettepanekud 2012. aastaks. Selle õigusakti kohaselt suurendatakse erihalduspiirkonna juhi valiva komitee liikmete arvu 800-lt 1200-le ja seadusandliku kogu liikmete arvu 60-lt 70-le. Säilib seadusandliku kogu liikmete jagunemine 50:50 üldsuse ja funktsionaalringkondade valituteks (nagu on sätestatud rahvakongressi alalise komitee 2007. aasta otsuses).

Seadusandliku kogu kümnest uuest kohast on viis eraldatud otsevalitud geograafilistele ringkondadele ja ülejäänud viis funktsionaalringkondadele. Viis uut funktsionaalringkondade kohta täidetakse omavalitsuste otsevalitud liikmetega. See tähendab, et 3,2 miljonit registreeritud valijat, kellel ei ole praegu õigust valida ühtegi funktsionaalringkonna seadusandjat, saavad õiguse valida viis uut funktsionaalringkonna kohta.

25. juunil ütles erihalduspiirkonna juht Donald Tsang, et see oli kahe süsteemse riigikorralduse triumf. Hiljem, oktoobri poliitilises avalduses rõhutas ta, et Hongkong astus otsustava sammu üldise hääleõiguse suunas, kui 2012. aasta põhiseadusepakett anti üle seadusandlikule kogule, ja realiseeris ühiskonna soovi areneda põhiseaduslikult.

25. juunil 2010 tegi Euroopa Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, Catherine Ashton pressiesindaja avalduse, milles märkis ära seadusandliku kogu heakskiidu 2012. aasta valimiskorra muudatustele ja rõhutas, et EL toetab jätkuvalt kiireid ja olulisi edusamme teel tõelise üldise hääleõiguse suunas kooskõlas Hongkongi põhiseaduse ja rahvusvaheliste standarditega. Avalduses järeldati, et see on Hongkongi rahva stabiilsuse ja heaolu parim tagatis.

Seadusandlik protsess oli keeruline. Kõik demokraatlikud parteid olid esialgu valitsuse ettepanekute vastu. Järelvalimised toimusid mais, sest jaanuaris läks erru viis demokraatliku leeri seadusandjat, kes väitsid, et järelevalimised oleksid *de facto* referendum demokraatliku arengu tempo küsimuses. Kõik viis seadusandjat valiti oma kohtadele tagasi väga madala osavõetuga (17 %) järelvalimistel, millest ei võtnud osa valitsust pooldavad parteid. Püüdes leida kompromissi, et vältida valimiskorra reformipaketi teistkordset tagasilükkamist seadusandjate poolt, kohtusid Mandri-Hiina ametnikud ja Hongkongi demokraatide juhid esmakordselt pärast 1989. aasta sündmusi Tiananmeni väljakul. Keskvalitsus nõustus demokraatliku partei ettepanekuga lubada kõigil Hongkongi registreeritud valijatel (mitte üksnes omavalitsuse valitud liikmetel) valida viit funktsionaalringkonna liiget ning lõpuks kiitis ka seadusandlik kogu uue ettepaneku kahe kolmandiku häältega heaks. EL tervitab dialoogi, mis muutis selle ettepaneku vastuvõtmise võimalikuks.

Erihalduspiirkonna juht Donald Tsang tegi oma oktoobri poliitilises avalduses selgeks, et tema juhitud valitsus ei anna vastavalt põhiseaduse artiklile 23 tema valitsusaja jooksul riikliku julgeoleku alaseid õigusakte. Tsang ütles, et ehkki see on põhiseadusest tulenev kohustus, keskendab ta oma energia kiireloomulisematele küsimustele nagu selliste õigusaktide rakendamine, millega tagatakse aegsasti vajalikud muudatused valimiskorra muutmiseks 2012. aastal ja lahendatakse elatisega seotud probleeme.

Hongkongi riigikohtu uus esimees Geoffrey Ma asus ametisse 2010. aasta septembris, töötades kaitsta õigusriigi põhimõtteid erihalduspiirkonnas ja lubades energiliselt kaitsta linna kohtute ausameelsust.

Hongkongi kõige erinevamate poliitiliste vaadetega seadusandjad väljendasid oma toetust Hiina vangistatud aktivistile Zhao Linhaile, kes organiseeris lapsevanemate rühma hüvituse nõudmiseks Mandri-Hiinas melamiinist saastatud piimast mürgituse saanud lastele. Mõned neist kirjutasid alla ka kõrgemale rahvakohtule saadetud petitioonile, milles nõuti aktivisti vabastamist. 28 Hongkongi rahvaesindaja ühisavaldus kõrgemale rahvakongressile, milles taotleti juhtumi leebemat käsitlemist, saadeti ka kohtule. Zhao Linhai vabastati 2010. aasta detsembris ajutiselt tervislikel põhjustel.

23. augustil 2010 toimusid traagilised sündmused Filipiinidel, kus Manilas võeti pantvangi bussitäis Hongkongi turiste, mis lõppes kaheksale hongkonglasele surmaga ja ülejäänutele vigastustega. EL väljendas oma kaastunnet ja toetust Hongkongi rahvale.

Hongkongi ja Taiwani sidemed jätkasid 2010. aastal tihenemist. Augustis külastas Taiwani Hongkongi finantssekretär John Tsang. Mais asutati Hongkongis Taiwani–Hongkongi majandus- ja kultuurikoostöö nõukogu. Pooled leppisid kokku tihendada teabevahetust ja koostööd kaubanduse, finants-, investeringute edendamise ja turismi valdkonnas.

Üldiselt usub EL, et 2010. aastal jätkus põhimõtte „üks riik, kaks süsteemi” rakendamine Hongkongi erihalduspiirkonnas rahuldavalt ning järgiti Hongkongi rahva Hiina–Briti ühisdeklaratsiooni ja Hongkongi põhiseadusega tagatud õigusi ja vabadusi.

MAJANDUSLIK JA KAUBANDUSLIK ARENG

Hongkongi majandus toibus 2010. aastal ülemaailmsest finantskriisist hästi. SKP kasvas 2010. aasta esimese kolme kvartali jooksul reaalkväärtuses 7,1 %, pärast 2,7 % langust 2009. aastal. Valitsuse kriisiperioodil võetud meetmed osutusid välisriskide pehmendamiseks ja usalduse säilitamiseks piisavaks. Kriisijärgset kasvu toetasid Mandri-Hiina tugev majandus, Aasia turgudele eksportimise jõuline taastumine, likviidsuse rohke sissevool ning tarbijate ja ettevõtjate kasvav usaldus. Tööjõuturg oli stabiilne ja töötuse tase langes 2010. aasta novembrile eelnenud kolme kuu jooksul kahe aasta madalaimale tasemele: 4,1 %¹. Siiski muutus koos majanduse jätkusuutliku taastumise ja tõusvate impordihindadega tajutavaks inflatsioonisurve. Tarbijahinnainflatsioon oli 2010. aastal 2,3 %² ja tõusutrend paistab tõenäoline ka 2011. aastal.

2010. aastal voolas Hongkongi turgudele ülemaailmse lõdvestunud rahanduskeskkonna tingimustes rohkelt rahvusvahelist likviidsust. Võttes arvesse Hongkongi ja Ameerika Ühendriikide dollari fikseeritud vahetuskurssi, ei olnud võimalik kasutada hinnasurve leevendamiseks rahanduspoliitikat. Seetõttu muutus 2010. aastal Hongkongi erihalduspiirkonna valitsusele suureks probleemiks turumulli ohu leevendamine. Vaatamata fikseeritud vahetuskursi negatiivsele mõjule kaubahindade muutumisele ja inflatsioonile, kordasid Hongkongi ametiasutused taas oma otsustavust säilitada 1983. aastast kehtiv seotud vahetuskursi süsteem (HKD–USD fikseeritud vahetuskurs).

Hongkong laiendas oma rolli Mandri-Hiina raha Renminbi (RMB) rahvusvahelisemaks muutmises. Hongkong on keskvalitsuse toel ning oma finantsoskusteabe ja infrastruktuuriga olnud senini RMB-äri ja toodangu juhtiv *offshore*-keskus. Hiina on 2010. aastal jätkuvalt liberaliseerinud RMB-kapitalisiirete, piiriülese arveldamise, ettevõtete võlakirjade emissiooni ja oma sisesele rahvusvaheliste võlakirjade turule juurdepääsu eeskirju eesmärgiga parandada *offshore* RMB-vahendite ringlust. Samal ajal käivitus RMB-äri Hongkongis tõsiselt ja jätkusuutlikult, millest annavad tunnistust RMB-hoiuste, piiriüleste kaubandusarvelduste kasvavad ja rekordilised tasemed ning RMBs noteeritud rahastamis- ja investeerimistoodete ilmumine. Hongkong säilitas 2010. aastal ka oma juhtpositsiooni maailma suurima esmase avaliku aktsiamüügi turuna.

Hongkong ja Hiina jätkasid tugevamate majandus- ja kaubandussidemete loomist tihedama majanduspartnerluse kokkuleppe (edaspidi „CEPA”) kaudu. 2010. aasta mais kirjutati alla CEPA seitsmendale lisale, mille alusel võttis Hiina täiendavaid teenustekaubanduse liberaliseerimise meetmeid Hongkongi teenusetarnijate suhtes, tõstes CEPA raames liberaliseeritud sektorite koguarvu 44-le. EL jätkas koostööd Hongkongi valitsusega teabe levitamiseks CEPA kohta Euroopa äriühendades.

---

¹ Allikas: Hongkongi rahvaloenduse- ja statistikaamet.

² Allikas: Näitaja esindab 2010. aasta esimese 11 kuu tarbijahinnaindeksi koondkasvumäära, Hongkongi rahvaloenduse- ja statistikaamet.

Piirkondliku integratsiooni alal astusid Hongkong ja Hiina Guangdongi provints täiendavaid samme omavahelise koostöö ja kaubavahetuse institutsionaliseerimiseks raamlepingu alusel, mille Hiina Rahvavabariigi riiginõukogu heaks kiitis ja 7. aprillil 2010 alla kirjutas. Selle lepingu eesmärk on edendada Hongkongi ja Guangdongi sotsiaalmajanduslikku arengut ning kasutada ära Hongkongi teenustetööstuse ja Guangdongi tootva tööstuse konkurentsivõimet arenenud globaalse tootmis- ja kaasaegse teenindusbaasi ülesehitamiseks.

Säilitades tugevat toetust mitmekülgsele kaubanduse liberaliseerimise valdkonnas, on Hongkong muutunud viimasel ajal aktiivsemaks vabakaubanduskokkulepete alaste läbirääkimiste pidamisel ja vabakaubanduskokkulepete sõlmimisel. Peale Mandri-Hiinaga sõlmitud CEPA kirjutas Hongkong 29. märtsil 2010 alla tihedama majanduspartnerluse kokkuleppe Uus-Meremaaga, mis on tema esimene vabakaubanduskokkulepe välisriigiga. 2010. aasta jaanuaris algasid vabakaubanduskokkuleppe alased läbirääkimised Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooniga (EFTA) ja need on lõpule lähenemas. Hongkong alustas ettevalmistavaid kõnelusi Tšiili, Peruu ja Malaisiaga. 2010. aasta detsembris vaatas Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO) läbi Hongkongi kaubanduspoliitika. Nagu WTO varasemadki kaubanduspoliitika läbivaatamised, kinnitas ka see, et Hongkongis on jätkuvalt üks kõige liberaalsemaid ja läbipaistvamaid välisinvesteeringute režiime ning maailma üks kõige turule orienteeritumatest ja avatumatest majandustest.

2010. aastal esitati või võeti vastu mitu tähtsat majanduslikku õigusakti ettepanekut. Juulis võeti vastu Hongkongi esimene miinimumtöötasu seadus. Seadusandlik kogu võttis vastu valitsuse poolt määratud rakkerühma ettepaneku määrata töötasu miinimumtasemeks 28 Hongkongi dollarit (umbes 2,80 eurot) tunnis. Miinimumtöötasu seadus jõustub 1. mail 2011.

Veel üks oluline saavutus oli konkurentsiseaduse eelnõu esitamine. Seaduse eelnõu (juhul, kui see vastu võetakse) näeks ette konkurentsikomisjoni loomist, mille kohustuste hulka kuuluks konkurentsiseaduse reguleerimisalasse kuuluva konkurentsivastase tegevuse uurimine ja karistamine, samal ajal, kui praegused ringhäälingu ja telekommunikatsiooniasutuste tegevusvaldkondadesse puutuvaid küsimusi reguleeriks paralleelne kohtupädevus. Seadus näeks ette ka konkurentsikohtu asutamise. EL tervitab konkurentsioiguse sisseadmist Hongkongis, sest meie arvates on konkurentsipoliitika hästitoimiva turumajanduse oluline atribuut. See looks võrdsed võimalused ettevõtjatele, tõhustaks majandust ja kaitseks vaba kaubandust, tuues kasu tarbijaile.

3. märtsil 2010 lõpetas Hongkong seadusandliku protsessi teabevahetuse seaduse ja sätete jõustamiseks kooskõlas OECD tulu- ja kapitalimaksu näidiskonventsiooni 2004. aasta versiooniga. Maksuseadus nõuab teabevahetust üksnes teabenõude esitamise puhul. Vastuseks avalikkuse nõudmisele lisas Hongkong üksikutesse mitmekülgsetesse topeltnmaksustamist käsitlevatesse lepingutesse kaitsetsätteid, mis tagavad välisriikide kohtualluvustest lähtuvate teabevahetustaatluste käsitlemisel täiendavad, seadusega ettenähtud menetlustagatised. 2010. aastal kirjutas Hongkong alla 14 sellist topeltnmaksustamist käsitlevat lepingut (neist 7 ELi liikmesriikidega). Kahepoolsete maksulepingute kasvavalt võrgustikult oodatakse uusi äri-, kaubandus- ja investeerimisvõimalusi kõigile osalistele.

EUROOPA LIIDU JA HONGKONGI SUHTED JA KOOSTÖÖ

2010. aastal jätkasid laienemist Euroopa Liidu ja Hongkongi kahepoolsed suhted ja koostöö. Hongkong on piirkonnas oluline partner ning ELi ja Mandri-Hiina vaheliste kaubandus- ja investeringuvoogude vahendusplatvorm.

2010. aastal oli EL Mandri-Hiina järel Hongkongi suuruselt teine kaubanduspartner. Ja vastupidi — samal aastal oli Hongkong ELi suuruselt kuueteistkümmes kaubanduspartner. ELi ja Hongkongi kahepoolne kaubandus taastus tugevasti ja suurenes 2010. aasta esimese üheksa kuu jooksul 29,9 %, ulatudes 37,9 miljardi euroni.

EL oli Mandri-Hiina ja Briti Neitsisaarte järel suurim välisinvestor Hongkongis, andes 2009. aastal 9,9 % kõigist välismaistest otseinvesteeringutest. Hongkongi investeeringud, kui üks peamisi Aasia otseinvesteeringute allikaid Euroopas, on stabiilselt suurenenud.

Hongkong on vaatamata ülemaailmsele majanduskriisile jätkuvalt ühe suurima Euroopa ärikogukonna asupaik Aasias ja meelitab endiselt paljusid Euroopa kodanikke elama ja töötama. Hongkongi ametlike andmete kohaselt oli selliseid inimesi 2010. aasta lõpus 31 100. EL on suurim välisfirmade allikas Hongkongis, kellele kuulub 10. juuni 2010. aasta seisuga 423 piirkondlikku peakorterit, 654 piirkondlikku ja 590 kohalikku filiaali,³ mida on rohkem, kui Ameerika Ühendriikide ja Jaapani ettevõtjate esindusi. ELi äriesindused esindavad paljusid erinevaid sektoreid, peamiselt finants- ja äriteenuseid, kaubavahetust, logistikat, ehitust ja jaekaubandust. ELi ettevõtjad on muuhulgas olulised turuosalised Hongkongi pangandus-, kindlustus- ja väärtpaberisektoris.

22. novembril 2010 toimus Brüsselis neljas kohtumine Euroopa Komisjoni ja Hongkongi erihalduspiirkonna valitsuse struktureeritud dialoogi raames. Kohtumisel arutati mitmesuguseid küsimusi alates majandussuhetest, sh kaubavahetus ja investeeringud, kuni lennunduse, keskkonna, teadusuuringute, tehnoloogia, innovatsiooni ja hariduskoostööni. Mõlemad pooled märkisid rahuldustundega, et nende kaubandus- ja majandussuhted jätkasid süvenemist ning kahepoolne kaubavahetus oli naasnud samale tasemele kui enne finantskriisi. Laienenud on konstruktiivne teabevahetus finantsteenuste sektori õigusliku reguleerimise reformi ning mänguasjade ohutuse valdkonnas.

Pärast mitmeaastast arutelu Euroopa Liidu ja Hongkongi vahel ning Saksamaa ja Hongkongi kahepoolsete läbirääkimiste käivitamist 2008. aastal, jõudsid Euroopa Komisjon ja Hongkong 2010. aastal kokkuleppele selles, kuidas taastada ELi–Hongkongi kahepoolsete lennunduslepingute õiguskindlus.

2010. aastal toimus mitmeid kõrgetasemelisi visiite Brüsselist Hongkongi. Jaanuaris külastas Hongkongi komisjoni volinik Kuneva (tervishoid ja tarbijakaitse), osalemaks APECi (Aasia ja Vaikse ookeani piirkonna riikide majanduskoostöö) mänguasjade ohutuse algatuse avalikul dialoogil. 2010. aasta augustis kohtus komisjoni volinik Semeta (maksundus ja tolliliit, audit ja pettusevastane võitlus) asjaomaste Hongkongi partneritega, et arutada maksu- ja tolliküsimusi. Õnnitledes Hongkongi võime edusammude puhul OECD maksualaste standardite rakendamisel, rõhutas ta ELi ja selle liikmesriikide jätkuvat huvi erikoostöö alustamise vastu Hongkongiga hoiustelt saadava tulu valdkonnas, et tagada ELi investorite maksustamine vastavalt nende päritolu-liikmesriikide maksuseadustele, nagu on sätestatud

---

³ Allikas: Hongkongi rahvaloenduse- ja statistikaamet.

ELi hoiuste intresside maksustamist käsitlevas direktiivis. Septembris juhtis peadirektor Deffaa (maksundus ja tolliliit) tollitöötajate delegatsiooni ELi–Hongkongi ühise tolli- ja koostöökomitee kaheksandal kohtumisel.

ELi äriteabeprogrammi meetmed Hongkongi ja Aomeni jaoks (EUBIP), mida rahastatakse koos Euroopa Komisjoniga ja Hongkongi Euroopa Kaubanduskoja juhtimisel, on muutunud arvukamaks ja mitmekesisemaks. 2010. aastal anti prioriteet finantsteenuste reguleerimisele, CEPAlle, keskkonnale, telekommunikatsioonile, tollitööle ja maksundusele. Asutati mitmesuguseid ettevõtlusnõukogusid paljudes sektorites, milles Euroopa ettevõtjad ja tööstus on juhtpositsioonil, näiteks info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ning finantsteenused. Need nõukogud on pakkunud meie valitsustevahelisele dialoogile olulist tööstusepoolset sisendit. EUBIP on osutunud ELi ja Hongkongi äriühingute vastastikuse mõistmise parandamise edukaks kanaliks.

Hongkong on jätkuvalt pressi- ja sõnavabaduse keskus, juhtiv piirkondliku meedia telg. ELi avaliku diplomaatia jõupingutused on uutes Lissaboni lepingu tingimustes keskendunud ELi aktiivsemaks ja nähtavamaks muutmisele Hongkongis. Alates 1. jaanuarist 2010 esindab Euroopa Liidu büroo Hongkongis ELi Hongkongi erihalduspiirkonnas kui kooskõlastajat ja läbirääkijat. Lissaboni leping annab ELile võimaluse veelgi tihendada sidemeid Hongkongiga. ELi büroo, tihedas koostöös Hongkongis ametlikult esindatud ELi liikmesriikidega, on pakkunud kiiret ja põhjalikku teavet ELi kaubandus- ja õigusloomepoliitika, energeetika ja kliimamuutuste, finantsregulatsiooni, kultuuridevahelise dialoogi ning Euroopa Liidu rolli kohta maailmas.

Hongkong on väljunud ülemaailmsest kriisist ilma suuremate süsteemsete probleemideta. Tema usaldusväärsed majanduslikud ja finantsilised alused, tema avatud majandus ja stabiilne õiguskeskkond, mis põhinevad õigusriigi ja kohtute sõltumatuse põhimõtete austamisel, on märkimisväärsed elemendid, mis aitavad kaasa kaubavahetuse ja investeringuvoogude suurendamisele ELiga ning toimida väravana Mandri-Hiinasse ja piirkonda.